

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

קנג.

עין משפט נר מצוה

ק"ח א מ"י פ"ט מ"ג
 זכיה וימנה הלכה טו
 סמך עשין פ"ט ט"ח
 ס"ר ט"ט ע"ג
 ק"ב ב ג מ"י ש"ס פ"ח
 הלכה ט"ט סמך עשין
 פ"ט ט"ט ט"ח ס"י ר"ג
 ס"ב פ"ט א
 ק"ב ד מ"י ש"ס פ"ט ה' ט
 סמך עשין פ"ט ט"ו
 ו"שע"ח ט"ח ס"י ר"ג ס"ב:

רבינו גרשום

ברייס ובמות מורי רב דקנה
 קמ"ל דלא: ההוא דאמא
 לקמיה דרב נחמן. הוה
 מתיב מתנא חבייס ובמות:
 הכא אתא דשמואל היא.
 ולא בעינא להתיר דברוי
 דברא רבא הוא: לשום
 סמיה. מקום דליעבר ליה
 התם כדריב. דלא קנה [אלא]
 לאתר מיתה דהיא דקאמר
 מהי"ס סימן לחיים הוא:
 עבר ליה כשמתיה. דאי
 כתוב בה בחיים קנה: הוה
 קא טרוא ליה. דקאמרה
 ליה והא הלכתא כרב דלא
 קנה והיתה רוצה שיכתוב
 לה פסק דין שלא קנה:
 ויל כתוב לה. בקלף אחד:
 שוכר עליהן או מטען.
 כלומר כתוב לה דברים
 בעלמא הואיל דמיטרא
 לי כרי שתהא סבורה
 כדמיה אהא כותב לה
 כדדי שותרה מעליה משום
 דהוה עסק בהביא משום
 בבבא מציעא משום הכי
 נקט היא לישנא דמטען
 משום דמטעא לה בהבייס
 והרבישה פמטעה
 אולתה וקללתה שתטבע
 ספירתו ומנו: אמשינהו.
 שרא מלבושיו במיא כדי
 שתתקיים בס' קללתה ולא
 הרעיל: [מתני'] לא כתב בה.
 באותה מתנה: שכיב מרע
 היה שנתנה לה. הוא אמר
 שכיב מרע הייתי. כשנתתי
 לה וברשותי לחזור: והוא.
 המקבל אמר בריא הייתי
 ומתת בריא נתתה ואי
 אתה רשאי לחזור: צריך
 להביא ראיה לנחוק. וכן
 מרע היה דברי ר' מאיר.
 ואין מתנתו מתנה. וחכמים
 אומרים המוציא מחבירו
 עליו הראיה ועל המקבל
 להביא ראיה שנתת בריא
 יתבא ניהליה: כדקצירי ורמי
 בערסיה. יתב פלוני שכיב
 מרע לפלוני יהוי היתומים
 אומרים לאחר כך עמד
 מחלו וזו בו המקבל
 אומר מאותו חולי נפטר.
 ושלי היא דמתנת שכיב
 מרע נתנה:

ועוד דמה שפירש דסיפא דמתני' לא מיירי כעין רישא אין נראה כלל
 דל"כ ו) דקמני רישא שיר קרקע כל שהיא מתנתו מתנה אפי' לא
 שיר נמי כיון דע"י קנין וביסופא דקמני לא שיר אין מתנתו מתנה
 אפילו שיר נמי כיון דליכא קנין על כן נראה יותר כדפירשית וגם

מה שפירש א) ר"ת דמתנתו מיירי
 אליכא דרב זלל קנין משמע שרואה
 לומר דמתנת שכיב מרע כתיבה זה
 קנין היינו אפילו זקנין לחוד וגם
 פירש דהא קיימא לן כרב כיון
 דשמואל אמר לא ידענא מה אידון זה
 אע"ג דבעלמא קיימא לן כשמואל
 דניני וקשה אמאי דפסיק לעיל
 דמתנת שכיב מרע דמקל'ת צביא
 קנין ומשני מתנין דקנו מניה א"כ
 מאי איריא שיר אפי' לא שיר נמי
 דאין נראה כלל שיחלוק רב על פסק
 הלכה שפסקנו לעיל מתנה דשכיב
 מרע דמקל'ת צביא קנין ועוד דלמני'
 דגיטין פ' התקבל (דף טו.) מכלל דרב
 הונא סבר מתנת שכיב מרע לא
 צביא קנין והא קיימא לן דצביא קנין
 ומאי קושיא אי פליג רב הונא על
 פסק הלכה זה וסבר ליה כרב רביה
 דהכ"ה דהא צבנת פ' מפנין (ד' קמ.).
 פריך על רב הונא מרב רביה דקאמר
 התם והא רב הונא תלמידיה דרב
 הוה ורב אית ליה מוקל'ת ועוד
 דלמני רב רב הכא ולמני רב רב היינו
 רב הונא כמו שפירש ר"ת צוק פ"ק
 דסנהדרין (דף ט' ו) ושם ד"ה אלף) וגם
 רש"י סובר כן דהיינו רב הונא היכא
 ללא מוכח שהוא רב המנוול:

לא כתב בה שכיב מרע ב'. וה"ה
 נמי דלא כתב זה לשון צביא
 דמתנה על רגלויה צבוקא אלא
 משום דקמני לריך להביא ראיה שהוא
 שכיב מרע נקט רש"י אלא:
ול"א כתב ביה מנו מרעיה איפטר
לבית עולמיה. והיורשים היו
 טוענין שעמד ואף על פי שלא היו
 טוענין שחזר בו ודל"א כיון שעמד
 מסתמא ודל"א חזר בו אע"פ שלא אמר
 בפירוש א) והכי משמע דגיטין פרק מי
 שאחוז (דף ע"ג.) ושם דלמנ רב הונא
 התם גיטו כמתנתו מה מתנתו אם

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתנן הרי זה גיטך מהיום
 אם מתי מחולי זה והלך ועמד צבוק וחלה ומת אם מתנת החולי
 הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד
 חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דהכי דעמד והלא לא חזר בו אלא
 ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר
 התם (דף ע"ג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו
 מתנה ודוקא ניתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו:

השתא
 כלומר המקום ילני מחולי זה ולא אמות: הרי היא כמתנת שכיב מרע
 לא לימא שמואל לא ידענא מאי אידון זה שטר לאחר מיתה דהא כתב זה מחיים:
 לקנות: דהא אמרי נהרדעי הלכא כווסיה דרב. גבי צביא וכו'. וה"ה היכא דכתב מחיים:
 קא משמע לן. דלא שאני לרב זין צביא
 למחיים סימנא לחיים: ההוא דאתא לקמיה דר"ג. דהוה כתוב צבוק דידה צביא וכו'.
 דהלכתא כרב לאו א) אורחא למידן כרב באתריה דשמואל זיל עביד ליה התם כרב:
 כשמעיה. דהוה כתיב ציה מחיים וקנה בעל השטר
 והאשה הפסידה: וקטרדא ליה. לומר לא יפה דנתני: א"ל לספריה זיל כחזר לה.
 שהדין עמה וכתוב צבוק השטר משנה השניה צ"מ
 בהשוכר את האומנין (דף ע"ג.) שוכר עליהן או מטען וסימנא היה צבוק
 שטר שלדמות האשה ולהטעמה נמכרין להיפטר ממלקותה והיא הצביה
 דצביא וקללתו: א) טעם ספירתו ב) אטעו"י קמטעיס ל. בתמיה: אמשינהו למניה.
 שרלוס צביא להתיקיס קללתה צבוק:
לא איפסק מעונשה. דאל תהי קללת הדיוט קלה צביא [מגילה טו.]. ומתא שמעינן
 דצין צביא זין מחיים סימנא לחיים: **ב'תנ"ג** לא כחזר זה
שכיב מרע. כדקצירי ורמי בערסיה וגם לשון מתנת צביא לא נכתב זה כד מהלך
 על רגלויה צבוקא שזהו לשון מתנת צביא כדלמנין
 בגמרא [קנ"ד.]. ובמתנה זלל שיר מיירי דלמנן ציה [ועל קמו:] דלינה מתנה
 שאם עמד חזר: הוא אומר שכיב מרע הייתי. וחוזרני צי: צביא היית.
 ולא תחזור: לריך. הנותן להביא ראיה שכיב מרע היה צבוקא שעה וכל זמן
 שלא יצא ראיה וכה המקבל מתנה דברי ר' מאיר. ובגמרא [קנ"ד].
 מפרש ראיה צבוקא וטעמא מאי: וחכמים אומרים כו'. צבתי גוויי מפרשי
 טעמייהו דרבנן צבוקא [ס:] המוציא מחבירו עליו הראיה.
 דהיינו מקבל מתנה ונותן הוי מוחזק בנכסים: **ג'תנ"ג** מגו מרעיה
 איפטר כו'. כך היו רגילין לכתוב מתנת שכיב מרע הנכתבות
 לאחר מיתתן להודיע שהנכסים הללו נתונים לזה המקבל בצוואת
 שכיב מרע ומתוך אותו חולי נפטר שלא עמד צבוקא ולא חזר בו:

סבור מיניה הני מילי. דאין לאחר קנין כלום שאם כתב וזיכה לראשון
 וכתב וזיכה לאחר דראשון קנה לגמרי וכגון שמת שכיב מרע אצל
 לעלמנו יכול לחזור בו אם יעמוד מחליו לא קנה ראשון שלא היה
 קנין אלא מחמת מיתה: אמר להו רב חסדא זין לאחר זין לעלמנו.

ולא דמיא לדרב יהודה אמר שמואל
 דלמנ צבוק שלא היה קנין אלא
 מחמת מיתה דהתם כתב וקנין אצל
 הכא זיכה וכתב וקנו דכל קך ודאי
 לייפות את כחו: ההוא דקנו מיניה.
 כתב וזיכה וקנו מיניה וזכה לחזור בו
 כשמעמ מחליו: דקמנו אינשי. שכיב
 מרע הנותנין לאחר מיתה לדעת
 שיחזרו צבוק אם יעמדו שכותבין או
 מקנין או כותבין ומקנין אצל אתה
 כתבת וזיכה והקניית דלא ודאי שמואל
 מודי זין לעלמנו זין לאחר. והשתא
 שמעינן מד' מילי דלמנ שמואל
 כשמעמין דקיימא לן כווסיה צביא
 מתנת שכיב מרע דללא שיר שיש
 צה קנין זלל זיכה לו את השטר לא
 ידענא מאי אידון זה ולא קנה מקבל
 מתנה אפי' מת הנותן דשמה לא גמר
 להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר
 מיתה אצל אם ייפה את כחו כתיבת
 השטר או צוואה דכתב זה וקנינא
 מיניה מוסקף על מתנתה דא קני
 המקבל מתנה צבוק לא נאמר לא
 גמר להקנותו אלא בשטר כו' והוא
 שמת הנותן אצל אם עמד חזר
 דצבוק שלא היה קנין אלא מחמת
 מיתה ומדריב יהודה אמר שמואל
 דלוקימנא צביא את כחו שמעינן
 ליה ללא וצביא מרע שאמר כתבו ותנו
 מנה לפלוני ומת כותבין ונותנין לאחר
 מיתה כדלוקימנא לשמואל צביא את
 כחו אצל זלל ייפוי לא קנה דאין שטר
 לאחר מיתה ואם כתב וזיכה השטר
 למסרו לזה לראיה וכתב וזיכה לזה
 השני קנה והדר ציה מראשון והוא
 שמת ואם עמד חזר דכל מתנת שכיב
 מרע צבוק הנכסים זלל ייפוי כח
 בשטר אם עמד חזר הלך שני נמי
 קנה דהדר ציה מקמא אצל אם כתב
 וזיכה וזיכה קאמר שמואל דקנה קמא
 לגמרי זין לעלמנו זין לאחר ואם עמד

אינו חזר: הריהו כמתנת שכיב מרע דמתנת שכיב מרע
 קנין וקונה לדברי הכל זין עמד זין לא עמד: דהוה כחזר צביא וכו'.
 מתנה זו אני מקנה לך צביא וכו'. וליכא לוקומה צמתנת צביא דהכי
 לימא רב הרי היא כמתנת שכיב מרע למיקני לאחר מיתה והלא אין שטר
 לאחר מיתה: רב אמר הרי היא כמתנת שכיב מרע. למיקני לאחר מיתה
 ואם עמד חזר וכו' אם מתנת שכיב מרע צבוק שמואל זלל שיר דלא קני
 אלא עד לאחר מיתה: סימנא לחיים. כלומר צבוק דוקא הוא ומחיים לאו
 דוקא אלא לסימן טוב לפי שהזכיר מיתתו שלא ראה לפתוח פיו לטעון

א) משלן רבינו טאן משמע
 שהיה גורם דצביא רבא להיפק
 דאי כתיב זה מחיים ובמות
 ופלוניא כרב ופלוניא הוא אם
 כתיב זה מחיים והדרני צ"ט

א) ג"מ ע"ה. ב) ונכוחות
 מנן: א) וגי' דל"א ר"ח
 ע"ה.

גליון הש"ס

בתרוב' סוף ד"ה שלחו בו
 דהא בשבת פ' ספנין
 בריבין. וכן צבוק דף מ'
 ע"ה צ"ק דף קטו ע"ה
 סנהדרין דף ע"ג:

הגהות הב"ח

א) רשב"ם ד"ה אמתה וכו'
 לא אורח ארעא למינן:
 ב) ר"ה לטעם וכו' ספירתו
 בורה ספ"ד: א) תוב' ד"ה
 (דף הקודם) שלחו וכו'
 דל"ר קשה מדקמני רישא
 שיר קרקע לז"ל וה"ה ע"ה
 ד"ה כתב וד"ה מתנה:

מוסף תוספות

[ד' א] אן סהדי דהוה
 רוצה שתחלו ממתנו
 לכשיעמוד. מוס' הל"ה
 גיטין ע"ג:

רבינו גרשום

הני מילי. דאין לאחר
 קנין כלום היכא דהייב
 לאחר שותקה לראשון
 אצל לעלמו. דבני מיהודין
 ביה לא דרואי מצבי למיהודין
 ביה: פירשה בין לעלמו
 בין לאחר. אין לאחר אפי'
 כלום: ההוא. גבאש והשתא
 מרע דירב מתנה לחוד וקנו
 מיניה ולאחר קנין בעי
 למיהודין ביה: דלא אקנית
 כדקני אינשי. דלא אינשי
 לך לאקנין בקנין והשתא
 אין לאחר קנין כלום אפי'
 לעלמו כדאמי' לעיל: האי
 מתנה דהוה כתוב בה הוה
 ובמותא קמנינא ליה היא
 ומתנה כלומר בין חייה בין
 מיתת לאחר מיתה הוא דקני
 אבל אי עמד חזר והיא
 דכתב בה בחיים כדאמר
 לחיים שלא רצה להזכיר את
 עצמו מיתה שלא יפתח אדם
 פה לשטן ולא משום דליקני
 ליה מחיים. מחיים היינו
 דקאמר ליה דתחול למיקני
 והיא דכותב ביה כו':
 הלכתא כותי' דרב. דהיא
 דקאמר מחיים סימן לחיים:
 אמר רבא אי כתב בה
 מחיים א) בחיים ובמות קנה.
 כתב בה בחיים ובמות קנה.
 (והכי) דהכי משמע מחיים
 תחיל להגמיר למיקני אבל
 אי כתוב בה מחיים ודאי
 סימן לחיים קאמר. פשיטא
 דהא אמרי נהרדעי הלכתא
 כותיה דרב דממילא איכא
 למישמע מיה דלית הלכתא
 כותי' דרבא. מהו דתימא